

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ ВОС-
ПУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у алату, на по године
10 фран., у алату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата плаћа се поштом
уплатником непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, или отирањем поштом
плаћа на коју драго пошту, а
коме је наручије, г. Петру Рама-
дановићу, к. п. агенту у Котор,
Доник се плаћа уредништву.
Рукопис се не враћају.За огласе плаћа се: за сваку
рпеч или за број од пет рпеча-
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— У сриједу, 1 августа, као на дан смрти блаженопочившег Књаза Давида, била је у манастирској цркви заупокојна литургија с парастосом, у присуству Њ. Њ. Кр. Кр. В. В. Господара и Књаза Насљедника државних великодостојника, чиновништва и осталог грађанства.

— Г. Суар, министар француске републике при Књажевском Двору, повратио се синоћ са свог допуста.

— Г. Боп, досадашњи одправник послова француске легације, повраћа се сјутра на своје мјесто у Париз.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 3 августа

Граф Валдерсе, бивши врховни заповједник савезних чета у Китају, вратио се у Њемачку. Њемачки цар, који је маршала, при поласку у Китају одликовао на изванредни начин, није могао због смрти царице мајке учествовати у свечаностима, које су се у Хамбургу спремале поводом повратка Валдерсеовог, те је дочек овога био усљед тога доста тих и скроман. Њемачки народ дочекао је ипак радосно свог маршала, не можда због тога што је он као човек тобоже стекао тамо великих заслуга за дјело мира, већ поглавито због тога, што је његовим повратком завршена једна епизода, која је могла бити за Њемачку од великих пошљедица. Страх, да ће се Њемачка поводом необичне мисије Валдерсеове заплетити у несавладиве међународне тешкоће, које би изискивале великих финансијалних жртава и које би поред тога могле уздрмати међународни политички престиж ъемачког царства — показвао се неоправдан, те се с тога лако разумјети може, зашто ъемачки народ искреном радошћу поздравља повратак сиједог маршала.

Повратак Валдерсеов имао је без сумње манифестирати, да је китајска епизода у војничком погледу довршена, те послје тога нико није сумњао, да ће у исто вријеме бити закључена и дипломатска акција Јевропе у Китају поводом лајских боксерских немира. На ипак закључни дипломатски протокол, који се је имао ових дана потписати, остао је још непотписан. Представник Инглеско у Пекингу изјавио је својим дипломатским друговима у часу, кад се је имао уговор потписати, да он то не може учинити. На то се је конференција равишала и одложила на неизвјесно вријеме, чиме је и коначно ријешење китајског питања и опет на неизвјесно вријеме одложено.

Разлози, који су склонили инглеску владу да не потпише закључни протокол о уговору између савезних велесила и Китаја, сувише су ништавни, а да се је због њих конференција послалак безуспјешно морала развићи. Инглески државник лорд Ландсдаун износићи у парламенту уврок, зашто Инглеска ускраћује свој потпис на тај протокол, изјавио је, како је Инглеска вазда

била готова, да попусти у неким питањима мање важности, али било је и питања — рече он — у којима она није могла чинити никакве уступке. Та питања тичаху се у првом реду китајске ратне одштете. Инглеска није могла пристати на то, да њезина вересја гарантира дуг Китаја другим државама. Она такође није могла пристати на уговор, који би оштетио њезине трговачке интересе. Инглеска се је највише противила повишењу прихода од поморске царине, јер би то највише оштетило њезину поморску трговину.

Кад је питање о китајској ратној оштини помирљивошћу савезних велесила увођењем такованог система бонова по вољи Инглеске сретно ријешено било, доватила се инглеска влада другјих тачака уговора, која јој тобоже бране, да закључни протокол не може потписати, а у ствари су те тачке врло споредне важности. То је питање о скупљању „ликина“ и одстрањивању неких фискалних препрека. Лорд Ландсдаун пита, не би ли се ова питања могла претресати боље у којем другом граду у мјесто у Пекингу и не би ли боље било повјерити њихово расправљање којем другомбору у мјесто садашњој међународној конференцији у китајској престоници? Ландсдаун мисли да би боље било, да нова конференција буде састављена од мањег броја дипломата него она у Пекингу.

С тим ријечима очитовао је овај инглески државник разлоге, зашто се Инглеска нећка да потпише закључни протокол. Инглеска жели, да сједиште конференције буде изван Пекинга, али не вели управ гдје. Или можда оставља избор тога сједишта другима, да узмогне у извјесном случају опет рећи: не. Даље вели лорд Ландсдаун, да би нова конференција могла бити састављена од мањег броја чланова, него што је садашња. Не значи ли то можда, да Инглеска жели, да која држава буде искључена из међународне конференције? Баш ова тачка његовог говора даће без сумње повода свакојаким коментарима.

Лорд Ландсдаун најпослије је предложио, да се будућа конференција држи у вези с представницима великих трговачких интереса у Китају. Тај се предлог тиче највише инглеске трговине, која је опет најјача на крајњем Истоку, те тако би инглеска дипломатија на основу свега тога могла лакше извојевати побједу, него сада, гдје је сама остављена својим сопственим силама.

Ма с које стране ово нећкање инглеске владе посматрали, долазимо до закључка да Инглеска само с тога жели, да се конференција не држи у Китају, јер мисли да је у Пекингу уплив неких држава, а нарочито Русије, превелик, те за то тражи за своју дипломатију згодније земљиште. Хоће ли у томе успјети, не може се сигурно рећи; али сигурно је то, да се њеном дипломатском игром одуговлачи коначно ријешење несносног китајског питања.

† КРИСПИ.

Послије тешке и дуготрајне агоније умро је у Напуљу у педјелу, 29 јуна о. г. познати италијански државник Франћеско Криспи. Уједињена Италија, која је у доба његове прве младости била тек географски појам и народни идеални сан, изгубила је у њему једног од својих најзаслужнијих оснивача. Рођен Сицилијанац, он је све своје настојање посветио великом дјелу, да сруши бурбонску владу, те једва је ступио у живот, постао је душом и тијелом револуционарац, јер без револуционарног покрета није се могла Италија ујединити. Пристапа Мацинијев, он је био и десна рука Гарибалдију, с којим је послје тешких искушења спремио легендарну експедицију „хиљаде“ неустрашимих патриота, који су се дивовском смјелошћу искрцали у Марсалу, те оборили Бурбонце и продужили на југу дјело ослобођења, које је на сјеверу отпочео Пијемонт.

Кад је год. 1860 Краљ Виктор Емануел II. триумфално уљегао с Гарибалдијем и Криспијем у ослобођени Напуљ, постале Криспи од револуционарног агитатора марни политички радник, који је сав свој будући живот посветио консолидирању и државном учвршћењу нове Италије. У колу најодличнијих италијанских политичара он је оштро побијао републиканске тежње и свом душом пристајао је уз Савојску династију, која је у њему стекла једног од главних помагача и заговорника монархичког начела.

Ове велике заслуге Криспијеве за данашњу уједињену Италију не може италијанска историја никад заборавити, и ако у позивијем свом државничком раду није вазда био сретне руке, по је принуђен силом прилика, падао често у такве погрешке, које су и њему и Италији много нашкодиле.

Према балканским народима била је политика Италије за Криспијеве владавине вазда пријатељска. Особито према Црној Гори гајио је Криспи нескривене симпатије и остао је до своје смрти као вјерац Гарибалдијев војник, активни пријатељ слободе балканских народа.

Криспи родио се 4 октобра 1819 год. у Рибери, у Сицилији. У Палерму учио је правне науке и постао ондје адвокатом, а од год. 1846 наставио се у Напуљу. Кад је год. 1848 букују устанак у Палерму, вратио се Криспи у Сицилију, гдје је у парламенту и у својем листу „L'Apostolato“ заступао Мацинијеве идеје и захтијевао да се Бурбонци пробају. Због тога је морао бјекати у Пијемонт, а послје буне миланске г. 1853 буде прогнан из Пијемонта, па пође у Малу, а отуд у Лондон к Мацинију.

Пошто се је одрекао својих републиканских тежња, вратио се г. 1859 у Пијемонт, да помогне Виктору Емануелу II. око рада за уједињење Италије. Иза тога пође у Сицилију, гдје се је под Гарибалдијем године 1860 храбро борио. Од године 1861 био је посланик у парламенту, а године 1876 би изабран пресједником парламента. Послије пада Никотере био је г. 1877. за кратко вријеме министар унутрашњих дјела, а год. 1887 постаде послје смрти Депретинове министар пресједник и министар иностраних дјела, а уз то је задржао и портфељ министарства унутрашњих дјела, и остао је на том мјесту четири године. Године 1893

дође поново на владу и одржа се до 5. марта 1896 год., којег је дана усљед пораза Ђенерала Баратијерија код Адис морао одуступити. Од тада живио је као адвокат у Напуљу, гдје га је и смрт снашла.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

КРИГЕРОВО ПОУЗДАЊЕ У БОЛУ БУДУЋНОСТ.

Овијех дана посјетио је Кригера један сарадник „Фигара“ и разговарао се с њим дуго о бурском питању. Пресједник Кригер имао је уз се г. Фишера, по правилу, кога се он држи вазда кад прими политичара, да тиме докаже потпуну солидарност између двију република. Разговор тај између њих, текао је овако:

Упитан о нечовјечним поступцима, за које се оптужују Бури у репорту лорда Киченера, примјетио је Кригер, како је то први пут, послје двадесет и једног мјесеца ратовања да се таква оптужба подиже. До сада се одавала правда човјечности Бура, а сада изгледа да се хтједе овим одговорити на протесте против Бура доказаних варварских поступака њихових непријатеља. Можда је и било каквих појединих догађаја, али сам Киченер признаје, да су то официри већ живосали и искоријенили. За тим ватрено додаде: наше питање би сам Бог осудио и ми не би били достојни слободе, кад би била истина да наши војници врше злочине двадесет и два од онога што их врше Инглези. Кад се све једном изнесе на видјело, свијет ће задрхтати од ужаса. — На друго питање о писму Рајца пресједнику Стејну, г. Кригер, осим тога што сумња у аутентичност овога писма, мисли да исто ништа не доказује. Малаксалост по некојих правда се толиким искушењима, па ако је г. Рајц заиста то саопштио, то је вазда учинио због тога, у чему је и успио, да изазове реакцију код осталих. У ствари, сјутра дан пошто је написано оно писмо, сајет генерала двију република ријешено је једногласно, да се продужи рат на живот и смрт. Слаби су се повели за јачима и борба се продужила опитије но икад. — Предсједник одриче да је чинио какве кораке за посредништво, чему би он припомогао свима својим силама. Он је мишљења, да свирепства која се развијају, најпослије ће узбудити цивилизоване државе. Односно иницијативе за предлажање мира, што би подржале три државе, г. Кригер изјавио је, да је он нећ формулисао то на часној основици, с тога то исто неће понављати него чекати. Ту је скочио на ногу па живо додао: „Ја више не могу нудити мир. Ми нијесмо нападачи. Рат се не продужава што тако ми хоћемо. Ми бранимо нашу слободу. Кад нам то хтједу признати, ми ћемо положити оружје, али прије не! Кад нестане очена, дјела ће продужити борбу за независност, а послје њих, унуци; не уништавају се народи; јак народ не одриче се своје слободе. Инглеима треба мир колико и нама, они ће закључити мир кад хтједу, али знаду под каквим условима. Ја им немам више шта рећи, ми смо непоколебиви у нашем ријешењу. Ја желим да се они упростаје у жељи да нас упростаје. Ми нећемо никад престати да се одупиемо њиховом гњеву. Они се боре за освајање, а ми за слободу. Наш је циљ благороднији од њиховог, с тога заслужује више жртава. Инглези су рекли да ће се рат свршити о Божићу 1899 г. Лорд Робертс изјавио је, има година дана, да је рат свршен. Говоре да је ова зимска сезона ту да донесе свршетак, али се ми држимо још“

На питање о набавци хране, пресједник је прећутао, па је само рекао: „зарви не знате да воз који носи храну ва 5000 Инглеза, да је довољан да исхрани 5000 Бура? Провиђење се стара.“ „Мислите ли да је Бота прешао у Капску колонију?“ упитао сам га. „Није; имам разлога да мислим да није, али ће прећи ако то устреба. У осталом, рат је престао да буде локализован на територију двију република. Он се раширио по цијелој Јужној Африци. Чујте добро ово: кад сваки педаљ земље у двија републикама буде у рукама Инглеза, кад г. Чемберлен пошље толико војске да може прекрити обје наше републике, онда ће се рат продужити са истом жестиношћу, и то у инглеским колонијама у Јужној Африци. Свауда гдје буде једног Бура, и тај ће се борити са пушком у руци ва

своју слободу.“ „Кад већ желите мир, би ли попустили у некаквој форми да вам се гарантује независност и ваша унутрашња амнестија, или би били непопустљиви у вашим захтјевима?“ „Прије свега ми се не можемо одрећи наше заставе, јер је она симбол наше слободе. Друго, не можемо одговарати ако се не гарантује амнестија Африкандерима у Капу и Наталу. Што се односи на нас, ми не требамо амнестије, ми смо ратујућа страна. Што се тиче протектората, шта је то протекторат? Зар Инглези претендују да нас штите, послје рата ког нам објавише? То би било дати вуку да чува овце? Ако зажелимо протекторат, то се нећемо заиста обраћати Инглеској. Ми и иначе не би могли примити протекторат у данашњим приликама. Ми имамо да поправљамо рудника, земљу да поново насељавамо. Да то отпочнемо треба нам апсолутна слобода, без граница. Треба да смо код своје куће, своја да поправљамо огњишта;“ па смијући се и пропраћајући покретима ријечи, додаде: „Ево шта је протекторат: узмете човјека и вежете му конопца око врата, па га привезете за аљку. За тим му кажете: ноге су ти слободне, иди! руке су слободне, ради! — Не, не, не треба конопца око врата. Све што би могли уступити за мир, ако нам га затраже, то је новац. Ми не морамо да платимо и скупо споју независност, јер имамо права на живот као слободан народ. Ја сам убјеђен, да ће доћи тренутак кад ће Инглези дати нам оно на што имамо право. — Ја их не мрам, ја осмјехнем њихово сљепо, њихову гордост. Ја се сваки дан молим Богу за њих, за оне који гину на ратишту за неправедну ствар, за владу која се тврдоглаво бори за проклето предузеће, да би се очи отвориле, савјест пробудила и наши непријатељи вратили на прави пут. Кад се једном заслужи мир, ми желимо да живимо са Инглезима као искрени сусједи, ми хоћемо са њима да вјечно живимо у миру и пријатељству. Нек признаду наша права, никад их ми нећемо узнемиравати. Доказ да је наше питање праведно, види, се у симпатијама свију народа, ено на свима тачкама широм свијета дижу се молитве Богу за побједу нашег оружја. Бог је са нама, он нас неће напустити. Више него икад, ја имам повјерења у добар успјех.“

Већина инглеских листова, пишући о овом разговору Кригеровом, мишљају је, да инглеска влада не може пристати на мир, докле год Кригер не попусти. „Тајмс“ вели, да је једини одговор на те Кригерове изјаве: борити се све до ножа Кригер се нада, да ће се Инглеска уморити ратом, али тога никад неће бити, а у осталом и јако је сумњиво питање, да ли је већина Бура истог мишљења с Кригером.

ДОПИСИ.

(Ман. Острог, 16. јулија 1901. — Још од назад неколико дана измјењују мисли г. г. учитељи брдске и никшићске нахије, односно заједничког учитељског удружења, како би с тим још боље могли доцније бити бољитке у свом раду; како би удруженим снагама још већма усавршили способности своје, па да ни у овом погледу не постану наа другова по осталим нахијама наше домовине, ће већ постоје ова удружења.

Припремена управа овог удружења преко „Гл. Црногорца“ разасладе је позив

ЛИСТАК.

ДРАГОВА ЛУКА

нова Добрека насеобина.

Ево ме да вам се јавим и са овог мјеста, одакле се некад кроз пушчану и топовску магду, а у рукама црногорских јунака блистаху пламене општрине љутих јатагана пред којима, остављајући крваве трагове, корак по корак узмицаше храбри непријатељ — док се најпосље на „тврдом Оногшту“ не заласрица побједоносни, црногорски кретац барјак!

Кад престаде убојна врена, и кад пушчани и топовски тријесак требаше да замијени невини звекот благословене молитве, цапуна и глјета — па и то прихватише оне исте руке, које до тог часа држаху у себи мунџе и громове, чим примораше непријатеља да им очисти „Старину милу“... Па и на овом пољу Црногорци удвинуше свијет. Ко зна пређашњи Никшић па га срани са оним данашњим — у ово неће посумњати!

О напретку који је учинио Никшић и његова околина за ова посљедња два деценија, могла би се написати читава књига која би без сумње била најљепши цвијетак у оном неузлом вијенцу, који је наш узвишени геније-господар спleo и себи и Црној Гори, како на бојном — тако и на политичко-културном пољу. Али ја нијесам науман да о томе пишем, него узех перо да забиљежим један факат, који потпуно заслужује, да се преда јавности — сматрајући да тијем задовољавам и

на г. учитеље обојих нахија за састанак на 1-ву главну скупштину у ман. Острогу 1 јула т. г., ће се је тога дана могао виђети повећи број г. г. учитеља, премда опет сви присутни били нијесу, искључиво с тога, што већина учитеља Никшићске нахије нијесу стални становници њега, него другичјех нахија, па су због домаћих околности својих одма по испиту отпутовали својим домовима; то пак у неколико отежава рад овога удружења, као и осталих, ће слични примјери постоје, те би много подесније и успјешније за кориснији напредак удружења било, кад би учитељи стални били.

Поменутог дана, рано у јутро, скупљени учитељи отидоше на поклоњење св. Василију Острошком у горњи Манастир, да им као заштитник пред Божијим тронов, неспрси од Бога милост да узмогу достојно корачати путем позива свога и предузетог рада, укријепивши их узјајном слогом и љубављу.

Иза тога су, вративши се у Доњи Манастир, одстојали божју литургију, послије које је о. архимандрит И. Рајчевић извршио и чин призивања св. духа, па иза тога г. г. учитељи уђоше у за то већ припрећену салу новосаграђене манастирске куће.

Ту се најприје приступило избору сталне управе, у коју су тајним гласањем, а на опће задовољство присутних ушли: за пресједника удружења г. поп Јован Димјановић; за подпресједника г. Ђакон Косто Лучић упр. учитељ никшићски и за тајнике г. г. Радосав Бацковић учитељ прешивачки и Милија Павићевић учитељ манастира Ждреманика. Послије овога избора приступило се најужнијим расправама.

Пошто још није био припрећен правилник удружења као најужнија ствар за даљи рад — ријешено је: да се од стране сталне управе, донесе правилник удружења на 11-гу главну скупштину у Никшиће, која ће бити 15 августа т. г., иза чега ће послати на одобрење и потврду гл. школ. надзорништву — па приступити потребним радовима удружења. Послије неколико још врло живих измјена мисли, односењих се на будући рад, као и неких одлука, љубезно дочекани и почаштени од стране врљедног о. архимандрита, учитељи се у најпријатнијем расположењу опростише и својим домовима отидоше.

Далеко би ме одело, да почнем набрајати све користи овог корисног предузећа њихова, него само да напоменем да ће ово удружење, полажући на њихово својско заузимање и одушевљење, а снабђено са врљедним и способним учитељским снагама, што им је уопште и признато од надлежних власти, поћи оним путем, који ће их незаведено себичним погледима извести на широко поље њиховог рада, са кога ће удруженим снагама и међусобно сложним споразумима, црпсти богату грађу за правилни развој њиховог позива и свршенства. То и јесу жеље, које су их сакупиле, а оваквим дај Боже, остваренима жељама њиховима, они ће одговорити још боље повјерену надлежних им власти, а угодити вољи нашег узвишеног Господара, којему највећма лежи на срцу „цјелокупни развој и напредак драге нам домовине.“

Чео, 17 Јула, 1901 год. — (Свештеничко удружење Чевског назирањелства) — Наше отачаствено свештенство сваки даном све боље и боље напредује; оно хоће

правду, а чиним у исто вријеме и једну човјечну дужност — одајући сваком своје

Имећу осталих досељеника из разних црногорских племена, којима позната доброта нашег узвишеног Господара удиле у никшићској околини насеобину — бијаше и Добрека општина, која заузео лијепо мјесто, на лијевој обали ријеке Би-стрице, тако звану „Драгову Луку“ а на домаћају саме вароши Никшића. Цијенећи радност и неуморни труд ове приједне општине, наш узвишени Господар, притекао јој је одмах у почетку насељења богатом новчаном помоћу, а доцније ослободио ју је и десетогодишњег плаћања државног пореза, тако да благодарни овој високој пажњи и својем лично преглаштву — брао се окријепи и поје унапријед!

Сад осјети потребу и жељу да подигне себи св. богомољу. — Но ова племенита мисао и топла жеља — остаде за дуго — само лијепа жеља — јер материјалне прилике не доуштаху јој да ју оствари. Али имаше неко, коме не бијаше туђа ова жеља, који мишљаху и осјећаше онако како мисле и осјећају његова браћа и саплеменници, и он им похита на сусрет и пружи своју снажну руку у остварењу те њихове зајетне и племените мисли. — По примјеру свог племенитог оца, који је многим дјелима обезсмртио своје име међу својим саплеменицима — јави се и син који нехће оца цокорити! — Батаљони барјактар г. Цудо Ников Крушка, приложи на подизање ове богомоље богати поклон од хиљаду фиорина. Живједа оваква браћа и овакви родољуби и хиљадили се, да Бог да!

да и дјелом покаже што жели, што му је главна циљ и да је достојно сваке пажње и потпомагања како највише земаљске Власти, тако и свога повјереног стада. — Ту до скоро видимо, наше свештенство у доста скученим приликама, али је оно и тада будно и свјесно напиривало свој свети позив, но није могло и још нешто предузети, т. ј. нијесу му давале материјалне околности склапати „удружења.“ те тијем ширити круг свога знања, ширити просвјету, морал и свако благостање своје пастве. Данас пак, слава Богу, његово је стање побољшано, те му је дакле, сад удобније на томе радити. Наше свештенство осјетивши то, ствара сваки даном нова удружења, која су са сваке тачке гледишта похвална, корисна, узвишена, и која ће им служити на част и понос, као оним, којијем је у задатак, да својим радом, и животом предначе своје народу у свему што је лијепо, поштено, корисно и Богу угодно.

Тако се је сто поред до сад постојећа три свештеничка удружења у Црној Гори, склопило и још једно од катунских свештеника, под именом Чевског назирањелства.

На 17 Јула скупљени свештеници најприје су одслужили свету службу, а чинодјелствовали су четири свештеника: поп Крсто Вукотић, поп Петар Мијановић, поп Ристо Поповић и поп Илија Мијушковић; бесједу је говорио поп Ристо Поповић о значају удружења. Народа је присуствовало повећи број обојег пола, а особито су сви главари присуствовали и у опште се врло похвално и врло уредно, ујердно и братски односили за све вријеме њигог састанка спрам свештеника и с вољом пратили њихов рад. Овакви поступак од стране народних главара јако весели свештенике, јер они у томе виде добар ослонац и јаку потпору у остварењу својих радова; јер кад не би главари предлачили, народу би по готово било, да ослаби и охладни спрам свог свештенства. Дакле, треба и у томе и у свему, да се главари лијепо и ујердно држе па ће и народ, јер народ иде онамо, куда га главари поведу.

За вријеме службе држало се многољествије за здравље Његовог Краљ Височанства Господара и Његовог Височанственог Дома.

Сједницу су држали свештеници у школском здању, гдје су се споразумјели о свему: изабрали управу по гласању (предсједник поп Ристо Поповић, подпресједник поп Илија Мијушковић, дјеловођа поп Петар Мијановић; одредили другу скупштину у Тршине 17 Септембра т. г. и т. д.

Послије подне разишли су се весело, целивајући друг друга.

Странацковић.

Њижевност, умјетност и просвјета.

(Руска народна средња школа.) Реформа руских школа, која се започела преустројством средњих школа, занитересовала је и шире кругове руске. Различити гласови слажу се у томе, да руска школа треба да буде православна и народна, која би не само учила, него и образовала руску омладину у духу народном и спремила их за добре грађане велике руске државе. Та је реформа сада готова и новом школском годином почеће се посто-

Овај обилати поклон, бијаше довољна гаранција за остварење ове њихове замисли и они одмах приступише раду. Вољу и енергично пословање у овом раду утврстичи им и висока пажња, коју им указа Њ. Кр. В. Господар својом лично посјећом, којом приликом, на њихово опште задовољство, изабра им и мјесто за подигнуће богомоље те именова пркву: храмом св. оца Николаја, који је у исто вријеме и крсно име већине општинара, и обећа, по њиховој молби, одредити свог узвишеног сина Њ. В. Њазза Петра, да им положи камен-темељац. И заиста, кад овоме дође вријеме, Њ. Кр. В. Господар, изволи милостиво наименовати за представника свом узвишеном сину, — гард. командира г. М. Бојовића, који у присуству цијеле „Ново-Добреке“ општине, много одличних гостију, позватих са стране и дотичног свештенства — које изврши чин освећења — положи камен-темељац овој светој грађевини, гдје изговори пригодну бесједу, пуно одушевљена и патриотских осјећаја. Послије свога сједо се за готову софру, гдје је такође пало много патриотских здравица за чланове наше узвишене династије, Високопресвештеног Госп. Митрополита, Добрељана, као и за здравље њиховог великог добротвора, барјактара Цуца, а чила и весела омладина праћаше их бурним одушевеним клицањем, пуцањавом из револвера, пресомом и лаким поскакивањем у колу и јуначком црногорском ору.

Иза овога ми гости, опростисмо се у најљепшем расположењу са својим љубазним домаћинима — пожелавши им сваку срећу и добри напредак у предузетом раду — а они се нама топло захвалише на

пено заводити. Ни руски листови не доносе још извјештај о сједицама нарочи тога одбора, који је рачно на тијем реформама под пресједињством министра просвете Вановскога, али читајући пројект те реформе, можемо лако увидјети, да су двије главне идеје нашега времена руководиле расправе тога одбора, идеја народносна и идеја о важности природних наука.

Из пројекта се види, да се руски педагози нијесу питали, јесмо ли за класичну средњу школу или против ње, него да им је главно питање било ово: „Којим ћемо путем дати руској омладини право народно васпитање и озбиљан и јасан поглед у савремени знаменит напредак?“

Прво основно начело у пројекту јест дакле, да цијела Русија имаде јединствену средњу школу. Постепено ће доћи до тога, да неће бити ни реалака ни гимназија, па ни стручне школе неће бити одвојене од остале наставе

То веома важно јединство провешће се тако, да ће се у прва три разреда свајед средњих школа без разлике, учити по једном истом наставном плану ови предмети: наука вјере, руски језик, руска и општа историја, земљопис, рачун, природопис, живи језици, цртање и красноречје. Ту ће ђаци учити 26 ура недељно, а послије треће године, добиће сви, који не мисле даље учити, нарочито свједочанство нижег образовања.

Све досадашње ниже реалке и гимназије мијењају се у такве троразредне школе за ниже опште образовање, а по истом плану уређена су и прва три разреда свих средњих стручних школа, те ће бити лако пријећи из тих школа у друге или из другичјех у ту.

У данашњим гимназијама и реалкама послје ова три разреда, који чине једну цијелину, биће још четири разреда, у којима ће се ђаци дијелити у двије групе: једна ће подробије учити природне науке и графичке вјештине, а друга ће у мјесто тога учити латински. Али најглавнији предмет за више опште образовање биће им заједнички. То су: наука вјере, руски језик, основи логике, руска и општа литература, познавање закона, наука о домовини, француски и њемачки језик, математика, физика, космографија, руска и општа историја, земљопис и природопис. Грчки и инглески може се, ако средства дозволе, предавати као необавезан предмет. У градовима, гдје постоје универзитети, оставља се једна гимназија са облигатним латинским језиком. Особита пажња има се посветити гимнастичким и војничким вјежбама, заједничким играма шетњама, и излетима.

Послије седмог разреда даје се свједодба, којом се долази на универзитет без пријамнога испита, изузевши факултет историјско-филолошки и теолошки, за који се има положити пријамни испит из грчкога језика. „Испит зрелости“ се укида.

Већ те опште установе показују, како је здравим правцем пошла руска средњошколска реформа. Посебне установе доказују то још боље. Руски језик у нижем одељку (у прва три разреда, учи се тако, да ђаци науче јасно исказати своје мисли писмено и усмено, а граматике учи се само толико, да у вишим разредима не чине граматичких погрешака.

Латински се учи толико, да ђак може у највишем (7) разреду лако разумјети латинске ауторе.

брацкој и љубавној пажњи, коју им ука-засмо својим присуством.

Грађевина је сада већ више него у пола готова а како су прегнули — брао ће, ако Бог да и потпуно довршена бити; а и у средствима неће оскудице бити, јер њихова браћа из Добреког села, поручили су својој браћи „Ново-Добрељанима,“ да у случају нужде, могу потпуно на њих рачунати.

У вратку за Никшић ишли смо лијепош коленим путем, којим су врљедни Добрељани везали Драгову луку са самим градом Никшићем, кад дођосмо на ријеку Бистрицу, угледасмо на њој лијепош каменит мост и уштакмо ко га је подигао? Одговорисмо ми: то је задужбина „Горде Добреке, која је, настанавши се у Никшићу одма по заузећу — својим приљезним и поштенним трудом — дошла до лијепош имања, па видећи потребу својих саплеменника од једног моста на Бистрици — пожртвовала пет стотина (500) фиорина, те им ево задовољила и ту доста велику потребу. Хвала јој!

Што је лијепош и племенито — драго је и Богу и људима, — па зато се надам предајући ово јавности, да ћу тијем угледити и поштованим читаоцима овог листа.

Један гост.

Наука о домовини учи ђаке, какав је њезин географски положај, каква аграрна приједност, какво је становништво, комуникације, трговина, обрт, финансије, кредит, војничка снага и народна култура.

Из науке о познавању закона учи се у 6 разреду енциклопедија права (појам о праву; право и морал; обичај и закон; законодавна, судбена и управна власт; облици државног уређења; преглед уставног права у Јевропи); у 7. разреду руско-државно право; основни закон; административно право; појам о грађанском праву и о грађанском поступнику; појам о казненом праву и поступнику.

Руска општа књижевност: Већ у 4. разреду упоређује се старословенско Остромирово јеванђеље с руским говором. У 5. разреду се уче: Кантемир, Ломоносов, Тургенев, Стаљва, једном од својих јунака у роману „Рујину“ ове златне рибичи у уста: „Козмополитизам је глуост, то није ништа, чак мање него ништа. Без народности нема умјетности, нема истине, нема живота, ништа нема!“

Из свега овога јасно се види, како Русија добија са овим својом руску школу. Већ Тургенев стаља једном од својих јунака у роману „Рујину“ ове златне рибичи у уста: „Козмополитизам је глуост, то није ништа, чак мање него ништа. Без народности нема умјетности, нема истине, нема живота, ништа нема!“

(† Епископ Никанор) — Српску православну цркву и нашу браћу с оне стране Саве и Дунава задесило је тежак удар. Епископ темнишварске епархије Никанор преминуо је напрасно 22 јула од кашље, у својој резиденцији Темнишвару, гдје је сјутра дан свечано сарањен. При погребу су чинодјејствовали епископи: Гаврило, Лукијан и Митрофан са протосинђелом Видишким.

Епископ Никанор Поповић рођен је 1830. у Кишфалуби у Барањи. Свршио је српску основну школу у Малу у Бачкој, гимназију у Карловцима, Врбасу и Сегедину, филозофију и правне науке у Будимпешти, богословске науке у Карловцима. По свршеним богословским наукама дјеловао је 1861 и 1862. школске године као професор у српјемско-карловачкој гимназији. 1862. буде тадашњим епископом Никанором Грујићем, рукоположен у манастиру Круше-долу за ђакона и пресвитера и постављен за пароха у Бачинцима у Сријему. 1865. године буде одликован преним појасом од тадашњег патријарха Самуила Машинића и постављен пресједником архијерејске канцеларије; бирањ је за заступника на српском православном прквеном сабору у Карловцима 1872. 1874 и 1879. године; био је члан српског православног народно-прквеног саборског одбора у Карловцима од 1879. до 1885. године; 1881. био је изабран за пароха чурушког у Бачкој; 1888. постављен је за управитеља протопрезвитерата жабаљског. Како је био удов, ријеш се, да ступи у монашки чин. Године 1890. ступио је у монашки чин у Гретегу, па му би повјерена одмах при ступању у тај чин управа манастира Шпатоца; 1-91. проглашен је за патријаршијског протосинђела и би му као таквом повјерен: управа манастира Беочина; у октобру 1891. изабран би синодално за православног епископа темнишварског и по потврђењу тога избора, буде за таквог у мјесецу децембру 1891. у Карловцима посвећен; мјесеца фебруара 1892. би као епископ темнишварски инсталиран.

Прије неколико година задесила је покојника велика несрећа. Оболео је на нога, те је послје другог и мучног боловања морао пристати на то, да му ампутирају болесну ногу и од тог доба није више вршио црквене функције.

Епископ Никанор има живе три кћери, које су се удале за свештенике.

(Задужбина Николе Ј. Маринића) Српској краљ Академији ове је године поднесено шест поетских састава за награду; али одбор који предлаже Академији награду, није могао ни једном досудити награду, због чега се није ни држала свечана сједница академијина 26 јуна о. г.

Према правилнику Задужбине Николе Ј. Маринића, Српска краљевска академија наука расписује с тога поново овај стечај за награду, коју може добити:

Одличан поетски спис с моралном и патриотском тенденцијом, који је написан чистим српским језиком и одликује се љепотом слога и садржаја.

Рад се може поднијети Српској краљ. академији најдаље до 1. маја 1902. године.

Величина је награде 480 динара у злату. — Штампани се списи не могу оцењивати и награђивати.

Награђени спис је својина пишчева, али се мора штампати онакав какав је Одбору поднесен, и на свима се штампаним примјерцима мора ставити да су на-

грађени из Задужбине Николе Ј. Маринића.

Писци могу своја имена напријед објавити или прикрити до коначне одлуке. У овом другом случају писац је дужан ставити знак на спису и нести такав на завају затвореног писма у коме ће бити име његово.

Бр 313. Из предједништва Српске краљ. академије, 18. јула, 1901. год., у Београду.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

(Највећи непријатељ човјечанства.) У Лондону се састао конгрес против туберкулозе (јектике, сушице); учени професори и лекари сајетију се о томе, како ће сузбити највећег душманина људског, који из године у годину утамању куд и камо више људских живота, него ли колаера или куга, или ма која друга заразна болест или грозан рат. Одавно се љекарска наука хвата у коптац са овим душманином; држе се конгреси, оснивају се лиге против туберкулозе, живо се испитује и проучава по болницама и лабораторијама, написана је грдна библиотека о овој несрећној болести, па на пошљетку морала се признати немоћ љекарске науке против ње. Ни од лондонског конгреса не може се очекивати „специфичан“ лијек против ове болести. Сви досадашњи покушаји љекарске науке, да пронађе „специфичан“ лијек против туберкулозе, сиршили су се са фијаском; сами катаклизми љекарски морали су признати банкротство љекарске науке у овом питању. Али је љекарска наука много добила тиме, што се дошло до увијења, да се од туберкулозе ипак може, и то поуздано, излјечити примјеном хигијенских фактора, хигијенско-дијететичком методом, нарочито у заводима (санаторијама), удешеним за то лијечење. То су учењаци признали и на лондонском конгресу, а изнијели су и нове податке, који ће бити од помоћи у сузбијању ове несретне болести.

Један од најученијих и најзнатнијих љекара, који је на овом пољу управ прокрио пут и учинио знаменити прелом, учени професор у Берлину, Кох, који се овим питањем и испитивањем бави непрекидно пуних двадесет година, саопштио је конгресу ове своје важне и интересне мисли и изворе, које у изводу доносило, како би се и наш свијет упознао на овом пољу рада и кретања, јер несретна боља — јектика, тамани и проређује и нас Србе немилује.

Учени професор Кох вели: Нема сумње, да ће се полагамо моћи јектика као народна болест потпуно сузбити. Основна мисао, да сваку инфекциозну болест по њезиним особеним својствима ваља сузбијати, донела је већ до знатних успјеха. Сузбијање куге, напредоваће, ако буду знатне мјере прожете том мишљу и увијењем, да ову болест не преносе болни људи, већ да су преносачи оне заразе пацови. Сузбијање колере, постићи ће се прије свега набавком и поправком пијаће воде. Псеће бјеснило сузбијаће се, ако се уведе у опште на свима поима гвоздена плетеница око њушке. Тешка болест лепра, сузбиће се, ако се болесници људи, а они је преносе, као у Норвешкој, присилним мјерама једно од другог одијеле. Што се тиче јектике, најглавнији узор њезиног ширења и преноса лежи у пљувачки; насљеђе те болести мање долази у обзир. *Пито се пак није преноса те болести са животиња, млијеком или месом, јектиком зараженим, показало се дугим свестраним општим као немогуће и немогуће.* Затим је учени професор побрљао ерества, којима ваља сузбијати сушицу.

Прво је говорио о становима у којима сиромашнији слојевни народа живе. Ове би ваљало систематски и лагано сасвим дружије оправљати и удешавати; густо насељени становни опасни су и против овог ваља поступати, ако хоћемо да отклонимо сушицу. Сви тежи болесници ваља одмах да се одијеле и уклоне у болничке куће, како не би постали извором болести; за ове ваља удесити болнице или одјељена за туберкулозне, али тако да су без великих новчаних жртава лако приступачна. Ни у једној земљи није јектика толико у опадању, као у Инглеској, која има највећи број таквих врта болница. Од нарочитог и особито значаја била би пријава, њу би ваљало законом увести и уредити особито у тешким случајевима. Благотворне посље дице у овом погледу осјећају се најбоље у Норвешкој и Саксонској, а нарочито у Њу-Јорку. Овим мјерама ваља да се придружи и хигијена која прву бригу ваља да обрати дезинфекцији станова и оног прибора с којим су болесници у додиру били. Нарочито средство да се сушица сузбија, састојало би се у томе, да се народ о свему овоме поучи и упозна. У питању завода за оне који пате од плућне болести, најваљје Кох, да је сушица у првом почетку на сигурно излјечива. По 4000 њих годишње у Њемачкој излјече се у тим заводима, а у Њу-Јорку према мјерама које тамо у велико предузимају, показују

се сјајан успјех, јер од 1886 г. смртни случајеви са сушице, све су мањи постали и за 35 процената су се умалили него прије 15 година.

Учени професор и предавач Кох завршио је свој говор изјавом и увијењем, да је он *пардо убијатељ, да ће борба против јектике уврдити побједним плодом.* Сви ови назори ученог професора поњели су бурног одобравања присутних.

Најодлучније се ипак изјавио против Кохове теорије париски професор Бруардел. Он се слаже потпуно с Кохом, да се јектика даде излјечити, али се противи тврди његовој, да се јектика не може пренијети с животиње на људе. Каже да је увијење о преносу с животиње на људе врло старо и није основано на празним комбинацијама, него на хлјадама доказа, па се с тога препоручује да не треба јести некувано млијеко од јектичавих крава, што је особито за дјецу опасно. Он држи да законодавство мора стати на пут овом начину ширења заразе, као што је већ учињено у Белгији, гдје се најстрожије прегледају мљекарски производни месо.

Бруардел је потпуно увјерен да се јектика даде лијечити, чак и у јачим стадијима. Само треба добре упуте о рјавом дјеловању пљувачке и алкохола, а за тим ваљаних санитарних уређења. У Њемачкој се оснивају државни санаторији, а у Аустрији је основао професор Шретер у Аланду узоран санаториј. Исто тако има тих завода и у другим државама. Питање сузбијања сушице има и своју међународну страну, а та је поглавито у мјерама дезинфекције. То се особито тиче прометних средстава међу појединим државама, т. ј. железница и бродова. Али то би могла свака држава за свој унутарњи промет увести. У Француској је већ издата таква наредба за железничка друштва. У Сједињеним Државама америчким морају хотелијери пријавити власти, ако имају ког сушичава госта, па се онда, кад овај оде, његова соба дезинфицира. И у Њемачкој морају љекари пријављивати властима кад умре који сушичав болесник, да се узмогне предузети дезинфекција његова стана. Бруардел је завршио с ријечима: Прошли вијек је више учинио за сузбијање биједе, болести и смрти, него сви вијекови прије њега. Овоме двадесетом вијеку, који је сад почео, придрижано је, да за главни ударац највећем непријатељу човјечанства — јектики.

Вриједно је истакнути да се и чувени берлински професор Вирхов врло скептички изјавио о Коховој теорији. Он каже да се Кох није ништа обазирао на резултате истраживања коленхагенске школе, т. ј. на рад тамошњих љекара који су по жељи данеке владе саставили здравствени савет за проучавање животињске сушице и много допринијели њеном познавању.

Камо лијепе среће, да великанима и учењацима, који су сав свој вијек посветили овом тешком питању и доживили големог труда против овог општег непријатеља, пође што прије за руком, да нађу пута, начина и лијека како би се овој несрећној и опасној болести, што прије на пут стало и успјешно лијечити могло. И оволко што је до сад на овом пољу учињено, доста је голем напредак, и само кад би се свуда поклонила озбиљна пажња и надзор, нема сумње, да би се сува болест могла успјешно сузбијати.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Џетињв. 3 августа.

(Одлични гости.) Овијех дана стигли су под Котор из Италије својим јактом *Амис од Сиринио* и *војвода од Монте Марџано* са још неколико чланова свога друштва. У уторак дошли су сви на Џетиње, да разгледају нашу престоницу, а сјутри дан пошли су на Ријеку, увезли се у лађе и шетали мало Скадарским језером. Пред вече повратили су се опет овамо и пету вече имали су част бити примљени од Њ. Кр. В. Господара. У четвртак вратили су се сви у Котор.

Из Болоње дошао је овамо професор на тамошњем универзитету г. Паоло Винаса де Рењи са својим помоћником г. Батинијем и пошао је у Куче и Ваче, да испита те крајеве у геолошком погледу.

(Очни лекар.) Др. Ф. Дуранти, који се је овдје за једно три недеље занимао лијечењем очних болести, повратио се јучер у Италију. Њ. Кр. В. Господар благоизволио је одликовати га на поласку V. степеном Данилова ордена.

Питу нам из Пипера:

На 21. о. мј. испусти своју душу храбри наш јунак, Лука Филипов—Фатипаша.*) Но наш добри Лука није умро, јер не даду његова дјела, и ако смо га предали црној земљи и с њим се за свагда опростили. Наши и најдаљи нараштаји чудеће се његову јунаштву. — Ко да заборави, нека што друго, него бар оне ријечи Опа нам

* Овако га у нас воу.

Господара, које је пок. Луки рекао уочи оног славног и сретног дана, уочи боја на Вучјем долу, кад му се је Лука пожалио, говорећи: „Господару, данас ухватиш турчина и утече ми!“ — Господар му одговори: „Ако си данас хватао турчина, да Бог да, сјутра ухватио пашу!“ — Тако и буде и у том славном боју Лука ухвати Осман пашу жива.

Ево Књаже Осман-паше, Турци ми га жива даше. Ал' да није сампу туга, довед' њу му скоро друга, Исто тако жива адрва, босонога, гологлава....

Господар је пок. Луку тога дана за његово јунаштво обдарио, као што наша народна пјесма каже: „А Књаз Луки од злата медаљу, која носи образ Обилића.“ —

Ваздашња наклоност Господарева на справ њега, јуначка одличја с којим га је обдарио и што је живи свједок његово јунаштву, наша народна пјесма, пјесма великих српских јунака — па зар све ово да допусти, да икаква копрена пикад може покрити његово име! —

На 22. овог мјесеца сво наше племе слегло се бијаше код куће покојникове, да га испрати до вјечне му куће и да се с њиме за свагда опросте. Пратња је кренула око 10. ура из јутра, на челу које — а по налогу Њ. Кр. В. Господара — Г. Војвода Михајло Вучинић, оба командира нашег племена, официри, барјактари и други чиновници војништва и грађанства, тијело покојниково допратиле до вјечне му куће. На гробу се је с покојником врло дирљивим говором опростио г. командир Милутин Вучинић, а чета војника одавала је војничке почести с палбом.

Питу нам с Данилова града:

Међу јунацима, који биеше ратоборци неустрашим, да улете међу непријатеље, бијаше преминули сјиди старца Тодор Костадинов Павићевић, родом са Сретње, који се пресели у вјечност 15. ов. мјесеца.

Покојни Тодор још је 1862-ге године у момачком добу показао јуначко прегаљаштво у Дугу на Пресеку; с голим ножем у руци улетио је међу турке, ђе на њега вишна насрну, али он, као див, пет појече и добије рану од сабље. И у пошљедњем рату био је Тодор међу најбољим јунацима, а у сваком боју однакност је велику показао, те тако његова јуначка слика остаће млађем нараштају ваада за примјер.

Његово Краљев. Височанство Господар добро је познавао овога јунака и ваада би за њега питао и чешће га даривао. То високо сјећање покојног је највише тјешило, па је био весео хитре старости, што је било ријетко од човјека. Имао је преко 80 година, а могао је животом кретати скоро као момак. Његово јунаштво наградио је Њ. Кр. В. Господар крестом, који му се виђаше на јуначким грудима међу осталим орденима. Покојни Тодор био је ваада скроман, па га снако радо примаше и о њему кад би се зајели, чуо би говор: „оно бјеше прави јунак без досаде, онаки служи за примјер“!!

Назад два мјесеца покојни Тодор пође у Пећку Патријаршију, да се опрости са својим сином, који му је тамо у калуђерском чину; враћајући се својој кући, снађе га смрт на путу у селу Мартинићима у кући оф. Стојана Петкова, који је јунака понудом угостио.

На глас његове смрти одмах се окупила чета Мартинића и додала мртвачки леш чети Павићевићској; при спроводу оф. Мићо Спасојевић и Буру Кољенић са многобројним војницима показаше пошљедњу почаст јунаку, ратнику, заслужном Тодору — положили га с плачем у гробљу својем на Сретњу.

Лазар Јовановић.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Принц Анри Орлеански.) У Сајгону умро је свијех дана принц Анри Орлеански. Анри Орлеански био је братанић претендента француског, главе краљевске обитељи, војводе Филипа Орлеанског. Умро је у туђини. Принц Анри Орлеански био је син Роберта војводе од Шартреа, млађег брата пређашњег претендента француског грофа Нарпског. Његова је мајка била такође рођена принцеза Орлеанска. Принц Анри родио се године 1867, имао је дакле једва 34 године. Он је мало марио за политичке амбиције. Одавно се је одао географском испитивању. Познат је његов научни пут у Тибет и у околне земље г. 1889—1900, о којем је издавао важан географски опис. Послије је скупљео принц географски материјал у Заљој Индији, па је пропутовао и испитао велики француски посјед, остров Мадагаскар. Једну од најважнијих својих експедиција подузео је принц од токијског залива до бенгалског. За резултате тога пута, одликован је принц од париског географског друштва великом златном медаљом. — Занимљив је из његова живота догађај из г. 1897. На свом путу по Абисинији изразио се принц великом непохвално о држању талијанске војске афричкој Еритреји. Изјаве његова побуниле су тада јавно мишљење у Италији, а сам члан краљевске фамилије Виктор принц

Турински, тражио је од принца задовољштина. Дошло је најпослије до двобоја, у којем је принц био рањен.

Генерал Баратијери. Овијех дана стигла је из Стерцинга вијест, да је тамо преминуо генерал Баратијери. Као што је познато Орест Баратијери био је по рођењу Аустријанац. Рођен је 13. новембра 1841. године у Коддину, у јужној Тиролској. Године 1860. учествовао је и он са оном чувеном „хиладом“ која је с Гарибалдијем освојила Сицилију, а г. 1866 борио се с Гарибалдијем у Тирољу и онда ступио у италијанску војску. Као пуковник и командант једног пука ловаца борио се 1887. до 1888. год. са експедицијом Сан-Марцановом у Еритреји. Почетком мјесеца јула 1891. када је генерал Гандолфи отишао на осуство, он је привремено управљао колонијом. У новембру 1891. године вратио се је у Италију и тамо је са грофом Салимбени радио на пројекту новог уређења колоније, посланије чега је фебруара 1892. г. наименован за цивилног гувернера. Као такав он је 30. марта 1892. год. дошао у Масову.

Новембра 1893. дошао је у Рим, гдје је ондашњем министру Брину поднио опширни и задовољавајући извјештај о колонији. Занаредил, када је децембра исте године требао да састави кабинет, био му је понудио портфељ министарства спољних послова, али се овај кабинет не остварио и Баратијери се вратио натраг, гдје стигне 24. децембра 1893., пошто је његов заступник Аримондо 22. децембра одбио дервинше код Агордјата. За пријеме Криспијева министрована, Баратијери је показао неколико успјеха на бојном пољу. 17. јула 1894. година освојио је Касалу гдје је у јесен подигао „тврђавину Баратијери“. Због тих заслуга добио је 5. фебруара 1895. године чин генерал-лајтнанта. Али посланије омањих бојева, кад се код Аде 1. марта 1896. године сусрео са абисинским краљем Менеликом, претрпји са цијелом трупом ужасан пораз. Једва се сам могао спасти да не падне ропцем. Због тога га ставе под војни суд, који га истина ослободи, али он затражи одма пензију и живио је отада већином у Тирољу, гдје га је и смрт затекла.

Телеграми Бечког „Нор. Бира“.

ХОМБУРГ, 30 јуна. — Величанства шилеска, Књагиња Викторија, Књаз Никола Грчки стигли су јутрос. Дочекали су их цар и царица, књажеви, Билон и Валдерсе.

КРОНБЕРГ, 30 јуна. — Послије свечаних задушница за покојном царицом Фридрих, њемачка Величанства повратила су се у Хомбург.

ПОТСДАМ, 1. августа. — Тијело царице Фридрих сахрањено је јучер у маузолеј у присуству њемачких и енглеских Величанства, књажева а многих великодостојника и дипломатског тијела.

БИОГРАД, 30 јуна. — Пријужем избору за посланика изабрана су овдје два владина кандидата.

СОФИЈА, 31 јуна. — Отпочело је суђење против Сарафова и другова пред поротом, који су осуђени због убијства Фитовског и Михајлеануа.

БИОГРАД, 31 јуна. — При накнадним изборима изабрано је јуче 27 владиних кандидата и 9 радикала независних. Скупштина је сад састављена из 110 владиних кандидата, између којих су 84 радикала, надаље из 14 самосталних радикала и 6 либерала.

СОФИЈА, 1. августа. — Сви свједоци исказују у прилог оптуженика. Око 2000 људи поздравило је оптуженике пред судницом.

СОФИЈА, 2. августа. — Оптуженици ослобођени су једногласно.

ЛОНДОН, 3. августа. — „Тајмс“ јавља, да ће Престолонаследник њемачки сјутра доћи у Лондон.

Криспи.

НАПУЉ, 30 јула. — Криспи умро спокојно у 7 ура и 45 минута.

НАПУЉ, 30 јула. — При последњем часу Криспијевом били су присутни његова породица и најпријатнији пријатељи. Општинско вијеће у Палерму спрема покојнику свечан сprovод. Преносе се гласови, да је

Криспи означио једног политичара, који ће објелоданити његове мемоаре.

РИМ, 31 јула. — Погреб Криспијев одређен је за 2. августа. Краљ је телеграфично изјавио своје саучешће и одредио, да сва војска у Напуљу ода покојнику војничке почасте. У тестаменту одређују се сенатор Дамиани и два друга пријатеља, да прегледају папире Криспијеве и да воде бригу о издавању његових мемоара.

НАПУЉ, 1. августа. — Општинству је допуштен улазак у капелицу, у којој почијева тијело Криспијево. Цар Вилхелм дао је положити вијенац и наредио је њемачком конзулу у Напуљу, да га заступа при спроводу.

НАПУЉ, 2. августа. — Данас је био свечани сprovод Криспијев у присуству многобројног народа. На челу сprovода је ступала војска, за тијем власти, генерали, великодостојници, заступници краља Виктора Емануела и цара Вилхелма. Мртво тијело биће пренешено у Палермо, а кићено је многобројним вијенцима, међу којима је и онај од цара Вилхелма.

ПАЛЕРМО, 3. августа. — Погреб Криспијев био је величанствен. Град је сав у короти. Многобројни народ окупио се. Велики број друштва и готово сва општинска вијећа на Сицилији била су при спроводу. За ковчегом одио је књаз Лингвагласа, на одасланици краља Виктора Емануела и цара Вилхелма, министри, сенатори, посланици. Војничке почасте су одаване. Мртво тијело Криспијево сахрањено је у цркви.

Англо-бурски рат.

ЛОНДОН, 29 јула. — Милнер је отпутовао у Капштат. Киченер јавља из Преторије, да су Инглеи, након жестока боја, освојили једно утврђење близу Брандфорга; овом је приликом један Инглез погинуо, а тројица су рањени.

МИДЕЛБУРГ, 4 јула. — 12/VIII (по новом) дочекали су Бури у засједи једну чету генерала Френча код Бетеседе. Подрбноости мањају, али влада бојазап, да су губитци енглески велики.

Службене Објаве

О Б Ј А В А

Ианоси се на јавну продају земља Божја Маркова из Озринића, и то 3 рала и 1/4 која је у два комада:

1 во комат у Квркића Луку 2 рала и 2/4; спада међу ове границе: са истока и запада земља Савића Маркова, са сјевера ријека Грачаница, са југа пут. Ови комат процијењени су 250 круна.

2 го комат на Пашов Под 2/4 од рала; граници: са истока, запада и сјевера пут, са југа земља Божкова. Ови комат процијењени су 110 круна.

Поменути земљи нема права ко би је купио изван општине послуживат се никаквим комуном сеопцим ни племенским.

Позивају се сви они који би речену земљу жељели купити, или имају какво стварно право над истом, као и они који имају право прече купње, да исти уз кауцију 10% од процијењене вриједности присуствују расподаји, која ће се обављати код подписатог у Никшићу и то: 30 августа у три часа после подне, друга 30 септембра, трећа 30 октобра ове год. у горе означеном часу.

На горња два рока земља неће се продати испод процијењене вриједности, већ на трећем року али ни тада испод 2/3 процијењене вриједности.

Бр. 373

Никшић, 30 јула 1901 г.

Кап. Бошко Мијушковић.
Р. 194 Бр. 119 1—2

О Б Ј А В А

Којом се објављује да је на јавну продају имовина Радована Николина, коју има у Врбцу: а иста земља која му се данас по другом износу на јавну продају, купио је исту био у пок. В. Марка за 3000 круна; п то има имања које је на продају 4 рала орање земље, 2/4 косе ливаде, 4 лишњака шуме и јасена, 1/4 млиница, кућа таглом покривена. Ко би купио речену имовину и

насељно се на истој, добиће право у испашу у комуни у гору Њакарлицу, а сва ова имовина је у једном комаду.

Пошто је речено имање Радован у пок. вој. Марка купио за 3000 круна, суд остаје на ту уцјену, а никоме се неће уступити испод 2/3 њене вриједности. Ко би жељео речено имање купити, нек се код мене пријави 29 августа ове год.

Лидитанти дужни су са собом доијети као кауције на горњој суми 10% или у готов новац, или слободним јемцима или залогом.

Број 98.

Златица, 28/7 1901.

За кап. Илију Л. Поповића
Велиша П. Ивановић, писар.
Р. 170 Бр. 120 1—2

О Б Ј А В А

С којом се износи на јавну продају 2/4 ливаде Мила Ђ. Радовића првог нумера у Глибани за измир дуга Вуку Бурову Кустудији.

Речена имовина граничи од сјевера и запада вода и дужина, од југа Земља Сава Бурова Кустудије, од истока Виде Обрадове. Речена имовина продаје се без икакве приложја уз исту. Процјена речене имовине 250 круна.

Продаја ће бити 15. августа, 15. септембра и 15. октобра 1901 год. На прва два рока неће се уступити испод процијењене вриједности, по тек на трећи рок, али никако испод 2/3 процијене.

Ко би жељео купити нека се пријави подписатом, и донесе од процијене кауцију 10% у готову новцу или даде сигурна јемца али неопокретну залогу.

На исти начин даје се на знање, и оним који би што имао тражити к каквом право у то, до тога рока, јер посланије неће се никаква тражња усвојити.

Број 406.

Милочани, 30 јула 1901 год.

Кап. Мато Новаковић.
Р. 152 Бр. 121 1—2

О Б Ј А В А

Накнадно објави овога суда од 1. јуна о. г. број 135., која је изашла у 25 и 26. броју „Гласа Црногорца“.

Овим се ставља до знања, да ће продаја имовине Стевана Мандића као у последње два рока — бати 24. августа и 24. септембра ове године на Врелима у часовима одређеним првом објавом.

Број 190.

Вражегумци, 31 јуна 1901.

Бластат Дамјан Перовић.
Р. 62 Бр. 122. 1—1

Приватне Објаве.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег непрежаљеног и нигда неважорављеног јединца сина, односно брата

ВУКА,

који је 24. ов. мј. испустио у Колашину своју невину душуцу у 3-ој години свога млађаног живота, а 25. истог у Подгорици матери земљи предан, — указано нам је велико саучешће, на чем свакоме најискреније благодаримо.

На првом мјесту подносимо најискренију благодарност: свештенству, чиновништву и грађанству обојег пола вароши Колашина, који, како за вријеме кратког покојниковог боловања, тако и при преносу мртвачког лијеса у великом учествоваше и тим нашу тугу ублажише.

Срдљачна хвала Морачанима и Васојевићима, који сусретоме и у далеко покојника попуташе.

Искрена хвала и вјечно признање нека је браћи Кучица, који нашег јединца мртва на даљем путу сусретоме, оплакаше и до вјечне куће допратоме.

Вјечита хвала чиновништву, свештенству и грађанству обојег пола вароши Подгорице — без разлике вјере — који многобројним присуством сусретоме, до вјечне куће испратоме и мило јединче сахрањоме.

Хвала нека је свој оној господи, која су нам било писмено, телеграфично, или усмено изјавили своје саучешће.

Подгорица, 30 Јула 1901.

Ожаловљени:

Отац Станко Петровић;
Мати Марија; Сестра Ивка.

Р. 153 Бр. 12 1—1

ЧИТУЉА

У Недјељу 29. Јула т. г. у 6 сати из јутра на пречац у вјечност се преселио

СТЕФАН РАДИЧЕВИЋ

жандар Подгорицки

у 45 години свога живота.

Покојнику је указана грађанска почаст од све три вјероисповјести те су га 30. Јула уз саучашће Зећани и Ђешкопољаци до вјечне куће испратили и свечано сахрањили, на чему се сви јема Подгорицанима најсрдљачније благодарим.

Подгорица, 2. Августа 1901.

Покојникови родитељи

Р. 66 Бр. 13 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти наше и забрављене дјете:

АНЂЕ и СТЕВАНА,

која се посланије кратког боловања 23 и 31 прошлог мјесеца у вјечност преселише, сматрамо за дужност овим путем изјавити најдубљу благодарност свима онима, који нам у жалостима ма какве помоћи и утјехе пружилише.

Усрдна хвала госп. дру. Банцу, који се неуморно трудио, да милу нам дјецу из чељусти смрти отме.

Брацка хвала госп. свештеницима: Војину Поповићу, Јонану Радуловићу и Шпиру Радичевићу, који се брижљиво о болитку наше дјете стараше и до вјечне куће испратили. Такође хвала госп. учитељима и ђацима ове осн. школе; а позамјерна и доживотна хвала чиновништву и грађанству обојег пола, који су болесну нашу дјецу похађали и до вјечне куће испратили.

Понаособ брацка и усрдна хвала нашим сродницима, кумовима и пријатељима из Ђешкопоља и Молишића, који у великом броју — на челу са командиром госп. Пером Радичевићем, долазише ожалостити и испратити нашу дјецу.

Хвала и свијем нашим пријатељима, који нам телеграфично, или писмено, саучешће изјавилише.

Подгорица, 3. Августа 1901 г.

Ожаловљени:

отац поп Крето Поповић; мати Драгиња; брат Бошко; сестра Олга

Р. 172 Бр. 14 1—1

У уторник, 14-ог августа т. г., у 10 сати прије подне, држаћу у Влашкој цркви годишњи

ПАРАСТОС

моме непрежаљеноме брату Току.

Даница Р. Вешовић — рођена Косановић.

Цетиње, 3/VIII 1901.

Р. 31 Бр. 15 1—1

100 употребљених балнских марака продајем само за једну круну.

Цетиње (Montenegro).

Р. 13 Бр. 11 2—5